

Agrarische opleidingen katern

Een opleiding kiezen is niet makkelijk. Hoe gaat jouw toekomst eruit zien en wat wil je leren? Welke studie interesseert je en hoe ziet het verloop van die studie er dan uit? Wil je nog vier jaar studeren? Hoe is de sfeer op school en wil je op kamers? In het agrarische opleidingen katern staan verschillende jonge ondernemers die hun ervaring omtrent hun school, agrarische opleiding en studiestad graag met jou delen.

"Als ik thuis rondloop, herken ik steeds meer items die we tijdens de opleiding behandeld hebben"

"In de pluimveesector is veel vraag naar mensen met een hbo-opleiding"

"Nu zie ik in hoe belangrijk marketing is, zelfs voor een agrarisch bedrijf"

Inhoudsopgave

22 Wageningen University 24 CAH Vilentum 26 HAS Hogeschool

Colofon Het agrarische opleidingen katern is een katern die jaarlijks terugkomt in de decembereditie van de BNDR, het ledenblad van NAJK. **Redactie:** Ellen van den Manacker, binder@najk.nl en Colinda van Ekris, binder@najk.nl. **Contactpersoon:** PSH Media Sales, Bas van Deventer, 026-750 18 22, bas.van.deventer@pshmediasales.nl **Vormgeving:** www.duo-ontwerp.nl **Druk:** Drukmotief bv, Apeldoorn **Met dank aan:** Wageningen University, CAH Vilentum en HAS Hogeschool

Studeren in Wageningen: dat wilden Nella Sinke, Cornelis Cnossen en Pieter Winia er wel. Waarom? Omdat Wageningen een kleinschalige studentenstad is met boeiende studies, gezellige verenigingen en leuke studentenavonden. Dat natuurlijk. Maar de opleidingen Plantenwetenschappen, Animal Sciences en Biosystems Engineering waren voor Nella, Cornelis en Pieter doorslaggevend om uiteindelijk naar Wageningen te gaan.

BSc Plantenwetenschappen

De 19-jarige Nella Sinke komt oorspronkelijk uit de Noordoostpolder: "Landbouw is altijd om mij heen en mijn omgeving is veel met landbouw bezig." De ouders van Nella hebben een akkerbouwbedrijf met pootaardappelen, uien, graan, suikerbieten en wortels. Van jongs af aan is Nella geïnteresseerd in de landbouw. "Mijn buurmeisje studeert ook aan de Wageningen Universiteit en wees mij op de studie 'Plantenwetenschappen'", vertelt Nella. Inmiddels zit Nella in het tweede jaar van de Bachelor. Onlangs koos ze voor de major 'Teelt en Ecologie': "De major gaat over gewassen en het verbeteren hiervan. Plantenteelt zit in mijn genen. De teelt vind ik het mooiste van planten." De ervaring die Nella van huis uit meeneemt werkt in haar voordeel: "De kennis over gewassen heb ik van mijn vader

geleerd. Deze opleiding maakt mij veel bewuster van de gewasteelt. Als ik thuis rondloop, herken ik steeds meer items die we tijdens de opleiding behandeld hebben. Ik begrijp steeds beter waarom mijn vader bepaalde keuzes maakt op het gebied van de teelt", aldus Nella. De universiteit in Wageningen biedt als enige in Nederland de opleiding 'Plantenwetenschappen' aan. "Ik vind dat we interessante lessen krijgen. Mijn docenten hebben aan onderzoeken gewerkt die bijgedragen hebben aan een steeds betere plantenteelt. Ik voel me vereerd dat zij zelf die kennis aan ons over willen brengen." Om deze opleiding te volgen hoeft je, volgens Nella, niet per se uit een agrarische hoek te komen: "Het belangrijkste is dat je geïnteresseerd bent in de landbouw en je moet iets met planten of gewassen hebben." <

"Plantenteelt zit in mijn genen"

*Studeren in
Wageningen: voor
ieder wat wils*

Wageningen University is van oudsher een groene universiteit. Wij bieden 20 bachelor opleidingen en 32 masteropleidingen aan op het gebied van de Life Sciences. Je kunt bijvoorbeeld kiezen voor de bachelor opleiding Agrotechnologie, Dierwetenschappen of Plantenwetenschappen. Om aan een bachelor opleiding te beginnen moet je een vwo-diploma hebben met het juiste profiel.

Na het behalen van je bachelor diploma (op een universiteit of op het hbo) kun je een masteropleiding volgen bij Wageningen University, zoals Animal Sciences, Plant Sciences of Biosystems Engineering.

Meer weten? Kom dan naar een van onze Open Dagen:

- Bachelor Open Dag: zaterdag 22 maart 2014
- Master Open Dag: vrijdag 11 april 2014

Wil je ervaren hoe het is om student te zijn? Loop dan eens een dag mee met een student van Wageningen University tijdens een van onze meeloopdagen.

Meer informatie vind je op www.wageningenur.nl.

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGEN UR

Nella Sinke
NOIAchterberg
19 jaar
2e-jaars BSc
Plantenwetenschappen
Wageningen University

Msc Biosystems Engineering

Het oplossen van problemen in de landbouw: dat leer je met de opleiding Biosystems Engineering. De 22-jarige Cornelis Cnossen zocht na het afronden van de hbo-opleiding 'Elektrotechniek' een vervolgopleiding die aansloot bij zijn interesse in melkvee en techniek. "Ik wil door middel van techniek de melkveehouderijsector efficiënter laten werken", aldus Cornelis. Dus

koos Cornelis voor de master 'Biosystems Engineering' aan de Wageningen Universiteit. "Deze studie is zowel gericht op techniek, als op de landbouw. Met mijn interesse en achtergrond de perfecte combinatie." Methodisch ontwerpen is volgens Cornelis het belangrijkste wat hij leert in deze studie. "Ik leer methodisch ontwerpen voor problemen in de landbouw, van akkerbouw tot de

Cornelis Cnossen
Wageningen
22 jaar
MSc Biosystems
Engineering
Wageningen University

"Ik wil door middel van techniek de melkveehouderijsector efficiënter laten werken"

veehouderij, en kom zo tot innovatieve oplossingen. Dit kan zowel het ontstaan van een nieuwe machine, een methode of een aanpassing op een bestaand systeem zijn." Cornelis begint binnenkort met een onderzoek naar het meten van methaangas bij individuele koeien. "Het doel van dit onderzoek is het opsporen van koeien met een lage methaanuitstoot. Deze koeien verliezen minder energie in methaan, maar gebruiken de energie voor een hogere melkopbrengst", vertelt Cornelis. "Dit is momenteel een actueel onderwerp. De methaanuitstoot moet beperkt worden." Voor dit onderzoek ontwerpt Cornelis een meetopstelling om de methaanuitstoot van een koe te meten. Deze opstelling wordt eerst getest op een simulatiekoe. "Als mijn meetopstelling werkt op de simulatiekoe, dan kan ik de opstelling installeren in een stal en kan mijn onderzoek beginnen", aldus Cornelis. Studeren in Wageningen kan Cornelis aanraden: "Wageningen is een kleine stad. Daardoor ken ik veel mensen, dat maakt het gezellig. Ook wordt er genoeg georganiseerd om onze vrije tijd leuk in te vullen. Zo zit ik bij Heeren XVII, de studievereniging voor agrotechnologen. Hiermee zijn we onlangs naar de AGRITECHNICA in Hannover geweest." <

MSc Animal Sciences

Voordat Pieter (22) naar Wageningen kwam om te studeren heeft hij verschillende paden bewandeld. Na twee jaar van de studies 'Diergezondheid' en 'Diergeneeskunde' geproefd te hebben, kwam Pieter erachter dat hij zich wilde richten op de preventieve gezondheidszorg van dieren. Hij rondde de Bachelor 'Dierwetenschappen' af en startte in september 2013 aan het vervolg van deze opleiding, de master 'Animal Sciences'. "Het eerste jaar van de Bachelor is algemeen. Naast vakken over dierwetenschappen, kreeg ik ook basisvakken als wiskunde en scheikunde. De kennis van de basisvakken zijn zeker nodig, maar de vakken die specifiek gericht zijn op dieren trekken mij meer. Ik vind het interessant om te zien hoe processen in het lichaam van een dier gaan: Wat gebeurt er bijvoorbeeld als een koe bepaalde voeding eet? En hoe laat ik een dier zo optimaal mogelijk produceren? Door mij

te verdiepen in deze materie, wil ik het beste uit een veebedrijf halen", aldus Pieter. Studeren in Wageningen heeft volgens Pieter veel voordelen: "Bij andere universiteiten ben je een nummer, op de universiteit in Wageningen kennen docenten mij. In kleine groepen krijgen wij college, daardoor krijgt iedereen meer aandacht. Die persoonlijke benadering vind ik erg belangrijk." Pieter adviseert hbo'ers die geïnteresseerd zijn in dieren, om zeker eens een kijkje te nemen bij de opleiding 'Dierwetenschappen'. "Deze universitaire studie gaat dieper in op stof die tijdens een hbo-opleiding behandeld is. Het is een goede aanvulling." Ook heeft de opleiding een eigen studievereniging: "Studievereniging 'De Veetelers' is de schakel tussen studie en praktijk. De vereniging organiseert interessante excursies en discussieavonden, maar op zijn tijd ook een gezellige feestavond." <

Pieter Winia
Bennekom/Follega
22 jaar
BSc Dierwetenschappen/
MSc Animal Sciences
Wageningen University

"Ik richt mij liever op de preventieve gezondheid van dieren!"

Dronten staat onder vele agrarische jongeren bekend als de plek waar studeren en passie voor de agrarische sector samenkomen. De onderwijsinstelling CAH Vilentum, gevestigd in Dronten, geeft tal van mogelijkheden om jou als student te ontwikkelen in de agrarische sector. Van alle opleidingen die CAH Vilentum aanbiedt, kozen Nick en Willemijn voor de hbo-opleiding Dier- en veehouderij. Met deze opleiding beginnen zij hun toekomst in de intensieve veehouderij.

Opleiding: Dier- en veehouderij

Nick Slagman
Notter (Dronten)
19 jaar
Dier- en veehouderij
CAH Vilentum

Van jongs af aan werkt Nick Slagman (19) uit Notter al mee op het bedrijf van zijn vader. 100.000 gangbare vleeskuikens en nog wat hobbyvee zorgen voor genoeg werk op de boerderij. Na de havo zocht Nick een goede opleiding waarbij hij kennis van de intensieve veehouderij kon opdoen, maar ook alle facetten van adviseren en voorlichten mee zou krijgen. Dat vond hij in de opleiding Dier- en veehouderij, richting intensieve veehouderij.

"Veel agrarische jongeren in mijn omgeving studeren in Dronten. Ik hoorde er goede verhalen over, dus besloot naar de open dag van CAH Vilentum te gaan", aldus Nick. De opleiding Dier- en veehouderij sprak Nick aan. Drie jaar geleden startte hij met deze studie. In het tweede jaar van de opleiding moest hij een richting kiezen en koos voor de intensieve veehouderij. "Ik ben gestart met deze opleiding vanwege mijn interesse in de pluimveesector. Ik vond het altijd al mooi om thuis met vleeskuikens te werken. In deze opleiding maak ik kennis met verschillende facetten uit de pluimveesector: van verzorging tot verkoop, maar ook duurzaamheid en marketing komen aan bod. Die verschillende perspectieven maken de opleiding voor mij extra interessant."

Meer dan kennis

Tijdens de opleiding leer je niet alleen over pluimvee, er zijn veel meer competenties die ertoe doen. "Ik word opgeleid tot bedrijfsop-

volger of adviseur. Daarbij is het ook belangrijk om bijvoorbeeld regels en wetten te kennen, of kennis te hebben van voeding." Ook aan de algemene ontwikkeling wordt gewerkt: "We moeten regelmatig presentaties houden en hebben veel contact met mensen uit het werkveld. Als ondernemer is het belangrijk om voldoende kennis te hebben over de sector. Maar het kunnen overbrengen van die kennis, denk aan adviseren en presenteren, speelt ook een hele belangrijke rol."

Praktijk

"In het eerste jaar hadden we iedere woensdag een praktijkmiddag. Door bijvoorbeeld met een dierenarts een kip van binnen te bekijken, heb ik veel gezien en geleerd. Kennis is leuk, maar omdat ik de kennis in de praktijk breng, snap ik het pas echt." CAH Vilentum heeft, volgens Nick, zelf goed door dat de praktijk meer aanslaat dan theorie: "We komen voor excursies en stages op verschillende bedrijven. De excursies sluiten aan op de lessen die worden gegeven."

Toekomst

De dier- en veehouderijsector is volop in beweging. "Het is belangrijk dat ondernemers in de intensieve veehouderij op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de sector", aldus Nick. "Tijdens de opleiding doen wij regelmatig kwaliteits- en praktijkonderzoeken. Deze onderzoeken vergroten mijn kennis van pluimvee en houden mij scherp om te blijven zoeken naar oplossingen."

Gezelligheid op zijn tijd

Nick woont in een studentenhuys in Dronten. "Ik wilde eerder nooit op kamers, maar het heen-en-weer reizen was ook niet ideaal. Omdat ik samenwoon met medestudenten kan ik veel overleggen. Dit helpt mij bij het studeren. Als ik thuis ben, zie ik altijd wel werk op de boerderij en dan ben ik snel afgeleid", aldus Nick.

Aanrader!

Nick kan deze opleiding zeker aanraden aan toekomstige studenten die interesse in de agrarische sector hebben. "Het is tegenwoordig belangrijk om een hbo-diploma te hebben, ook in de pluimveesector. Met de opeenvolgende veranderingen van wetten en regels moeten bedrijven mee veranderen. Daar kan ik straks, met mijn hbo-diploma op zak, een rol in spelen." <

"In de pluimveesector is veel vraag naar mensen met een hbo-opleiding"

Opleiding: Dier- en veehouderij

Wat begon met het wassen van vrachtwagens bij een varkenshandel, groeide uit tot het werken in de primaire varkenshouderij. Dat heeft de 20-jarige Willemijn uit Dedemsvaart aan het denken gezet. De passie voor de intensieve sector, met name de varkenshouderij, groeide. Deze interesse was haar motivatie om te starten met de hbo-studie Dier- en veehouderij, richting intensieve veehouderij.

Willemijn Jansen uit Dedemsvaart is in haar vrije uren vaak te vinden op een varkensbedrijf bij haar in de buurt. "Als vrouw in deze sector moet ik me echt bewijzen, dat gaat me tot nu toe goed af. Mijn interesse en passie voor het vak helpen hierbij", aldus Willemijn.

Extra kennis

Na de havo en een tweejarige mbo-studie Diermanagement wilde Willemijn het liefst aan het werk. Willemijn: "Ik wilde gaan werken, maar mensen in mijn omgeving zeiden dat ik er spijt van zou krijgen als ik niet verder zou leren. Een hbo-diploma zou 'later' meer mogelijkheden bieden in het werkveld. Nu kom ik er inderdaad achter dat ik zoveel meer kennis opdoe tijdens de opleiding. Deze studie verbreedt zeker mijn horizon." Door haar vooropleiding kon Willemijn in het tweede jaar van de opleiding instromen "De overgang van mbo naar hbo is best lastig. Dat kost mij moeite. Docenten respecteren dat en nemen, als het moet, meer tijd om onderwerpen uit te leggen. Met de juiste inzet is het goed te doen."

CVDB - Schoolbedrijf

"Iedereen weet hoe het is om werknemer te zijn, maar het managen van een bedrijf of proces is een uitdaging. Omdat ik zelf niet van een agrarisch bedrijf kom, kende ik deze kant van ondernemen minder goed." Op het schoolbedrijf, ook wel Coöperatief Veredelings- en Demonstratie Bedrijf genoemd, kan Willemijn deze ervaring opdoen. "Samen met medestudenten 'run' ik dit intensieve veehouderijbedrijf. Hierdoor leer ik niet alleen meer over diervoeding of dierenwelzijn, maar leer ik ook de managementkant van een bedrijf kennen", aldus Willemijn.

Kansen grijpen

CAH Vilentum biedt naast het schoolbedrijf tal van mogelijkheden voor een optimale ontwikkeling van zijn studenten. Willemijn: "Naast de gebaande paden binnen de opleiding, biedt

Willemijn Jansen
Dedemsvaart
20 jaar
Dier- en veehouderij
CAH Vilentum

"Ik wilde eigenlijk gaan werken, maar ik doe nu extra kennis op die ik straks nodig heb!"

CAH Vilentum de mogelijkheid om de studie veelzijdiger in te richten. Ik doe bijvoorbeeld veel ervaring op door verschillende bedrijven te benaderen voor opdrachten en mee te werken op het schoolbedrijf. Maar ook heb ik een meeloopstage gedaan bij een zeugenbedrijf in Spanje."

Ervaring opdoen

Na het afronden van de opleiding Dier- en vee-

houderij hoopt Willemijn eerst nog meer werkervaring op te doen in de varkenssector. "Ik merk nu dat ik het analyseren en zoeken naar verbeteringen bij een bedrijf erg leuk vind. Op dit moment laad ik veel vleesvarkens en dat blijf ik nog steeds mooi vinden, maar dat wil ik niet altijd blijven doen. De kennis die ik deze jaren opdoe, pakken ze me in ieder geval niet meer af!" <

Kom naar onze open dagen!

Vrijdagmiddag 7 februari 2014

Zaterdag 8 maart 2014

Vrijdagmiddag en -avond 4 april 2014

Zaterdag 14 juni 2014

En laat je informeren over onze studies: Dier- en veehouderij, Tuin- en akkerbouw, Agro-techniek & management, International Food Business, Hippische bedrijfskunde, Dier & gezondheidszorg, Financiële dienstverlening agrarisch, Bedrijfskunde & agribusiness, of toch (Ad) Agrarisch ondernemerschap? Bij CAH Vilentum leer je ondernemen!

Ook een dagje meelopen bij één van de studies is mogelijk. Geef je op via www.cahvilentum.nl. Hier vind je nog veel meer informatie over CAH Vilentum en haar opleidingen.

Opleiding: Horticulture & Business Management

Na de middelbare school besloot Teun Leenders (28) een aantal maanden op het biologische kleinfruitbedrijf van zijn broer te werken. Hij raakte gefascineerd door de landbouw en schreef zich in voor de 'biologische mas' in Engeland. Na zijn avontuur in Engeland zwoegde hij twee jaar in Italië. Teun hielp in Toscane bij het opzetten van een biologisch landbouwbedrijf op een herbestemd landgoed. In 2010 vertrok hij weer richting Nederland. Daar zocht hij naar verbreding, meer dan alleen de biologische landbouw. Deze verbreding vond hij in de internationale studie 'Horticulture & Business Management' bij HAS Hogeschool in Den Bosch.

"Mijn broer is een biologische dynamische teler, dat boeide mij. Dus besloot ik destijds een biologische opleiding te volgen", vertelt Teun. Toch had Teun het gevoel de kennis over de gangbare landbouw te missen. "Ik wilde verder kijken dan de biologische landbouw. Ik had behoefte aan een studie die mij meer inhoudelijke kennis over de tuinbouw zou geven." De internationale studie 'Horticulture & Business Management' op de HAS Hogeschool was precies wat Teun zocht. "Ik ben heel internationaal gericht. Een internationale hbo-studie gericht op de tuinbouw is wat ik zocht", aldus Teun. "HAS Hogeschool is de enige die deze internationale studie aanbiedt en de HAS staat heel goed aangeschreven binnen de tuinbouw."

Internationale studiegenoten

In de internationale studie 'Horticulture & Business Management' wordt Teun vergezeld door studiegenoten vanuit de hele wereld. "Ik vind het leerzaam om met verschillende culturen te werken. We wisselen ervaring en kennis uit", vertelt Teun. Hij vindt de internationale setting een pluspunt van de opleiding: "Ik leer niet alleen veel van de studie, maar ook van mijn studiegenoten. Door hen steek ik meer op over de producten, teelten en teeltwijzen die aan de andere kant van de wereld gebruikelijk zijn", aldus Teun.

Veelzijdige studie

De studie 'Horticulture & Business Management' is een veelzijdige studie binnen de tuinbouw. De student leert alles over de keten en technische innovaties in de tuinbouw, maar ook over bedrijfsvoering, (internationale) handel,

marketing en verkoop. "De variatie binnen de opleiding spreekt mij aan. De lessen sluiten goed aan bij de hedendaagse tuinbouw", vertelt Teun. Zelf heeft Teun het meest geleerd in de modules plantfysiologie en marketing. "Binnen plantfysiologie wordt de relatie tussen plant, bodem, klimaat en voedingsstoffen behandeld", legt Teun uit. De module marketing verbaasde Teun: "In het begin had ik niks met marketing. Maar nu zie ik in hoe belangrijk marketing is, zelfs voor een agrarisch bedrijf."

Werken met het bedrijfsleven

Om de slag te slaan naar het bedrijfsleven, werkt de studie 'Horticulture & Business Management' veel met projecten, welke bij bedrijven in de tuinbouwsector uitgevoerd kunnen worden. "Binnen elke module werken wij praktijkgericht met een groep aan een vraagstuk. Daarbij biedt de school de theorie en begeleiding", vertelt Teun. "We worden aangemoedigd om binnen deze projecten bedrijven uit de sector te benaderen. Ik vind dit een pluspunt. Het versterkt mijn netwerk en dwingt mij om de telefoon te pakken. Daar is lef voor nodig. Uiteindelijk bereiden zulke opdrachten mij ook voor op de toekomst. Als ik straks ben afgestudeerd, worden opdrachten ook niet in mijn schoot gelegd."

Stages

Via de stagemogelijkheden die de opleiding verplicht, heeft Teun ook meer kunnen proeven van het werkveld. "Ik heb onder andere stage gelopen op de kleinfruit-afdeling bij coöperatie 'The Greenery'. In die stage heb ik veel tuinbouwbedrijven bezocht, tuinders leren kennen en ervaring op kunnen doen binnen de sector", vertelt Teun. "Stages zijn kansen binnen de opleiding om het werkveld te leren kennen. Als je de juiste stages regelt, dan gaat er een wereld voor je open."

Adviesbureau

Na zijn studie wil Teun een eigen adviesbureau

Teun Leenders
Kruisland
28 jaar
4e-jaars Horticulture &
Business Management
HAS Hogeschool

in de tuinbouw starten, het liefst gericht op ontwikkelingslanden. "Het liefst wil ik na mijn studie parttime gaan werken met tuinbouwprojecten. De overige uren wil ik steken in het opbouwen van mijn eigen adviesbureau." <

Wil jij een studie doen waarbij je je hart en hoofd gebruikt om de wereld om je heen mooier en beter te maken? Dan zit je goed bij HAS Hogeschool! Met 13 opleidingen en 2 locaties is HAS Hogeschool hét opleidings- en kenniscentrum van Zuid-Nederland op het gebied van agro, food en groene ruimte. Studeren bij de HAS betekent dat je uitgedaagd wordt. We dagen je uit om grote, relevante thema's op een innovatieve, ondernemende, creatieve manier aan te pakken. Vanzelfsprekend bieden we je de modernste faciliteiten, zoals een kassen-complex, voedingsmiddelenhal, milieuhal, food design centre, Geo-lab en diverse laboratoria. HAS Hogeschool is een hogeschool voor mensen met een grenzeloze nieuwsgierigheid. Je verplichte buitenlandstage is een mogelijke opstap naar een internationale carrière!

Meer weten? Ga naar www.hashogeschool.nl.

has
hogeschool

"Ik had behoefte aan een studie die mij meer inhoudelijke kennis over de tuinbouw zou geven"